



پنج شنبه 15 فروردین 1398 - 28 رجب 1440 - 4 آوریل 2019

به توپ بستن تبریز توسط نظامیان دولت قاجار در جریان محاصره این شهر (1288 ش)

به توپ بستن تبریز توسط نظامیان دولت قاجار در جریان محاصره این شهر (1288 ش)
پس از آن که محمدعلی شاه قاجار در جریان مخالفت با نهضت مشروطه، مجلس شورای ملی را به توپ بست و تعدادی از آزادیخواهان را قتل عام و سرکوب نمود، مردم تبریز در اعتراض به این حوادث، علیه حکومت مرکزی قیام کردند. پیشرفت‌های مشروطه‌خواهان و عقب‌نشینی بیپای دولتیان، عین الدوله والی آذربایجان را به محاصره شهر تبریز وادار کرد. این محاصره در حدود یازده ماه به طول انجامید و چون راه رسیدن غله و آذوقه، توسط قوای دولتی مسدود شد، قحطی شدیدی در شهر شایع گردید. از این روی مدافعین شهر در صدد یافتن راهی برای شکستن محاصره و دست یافتن به مواد غذایی بودند. اما قوای دولتی هوادار محمد علی شاه، شهر تبریز را به توپ بستند و تلفات و خسارات بسیاری وارد آوردند. این محاصره سرانجام در نهم اردیبهشت 1288 ش پایان یافت و شهر به دست روس‌ها افتاد.

درگذشت استاد "احمد آرام" مترجم و ادیب برجسته معاصر (1377 ش)

استاد احمد آرام، مترجم نامدار عصر حاضر، در اول فروردین 1283 ش در خانواده‌ای متدین در تهران زاده شد. پس از گذراندن دوران ابتدایی و متوسطه به مدرسه طب رفت ولی آن را ناتمام گذاشت. در این زمان با تألیف کتاب‌های درسی فیزیک و شیمی با همکاری دو تن دیگر، شهرت زیادی به دست آورد. وی در کنار تدریس و تألیف به تحصیل منطق، فقه و معانی بیان همت گماشت و با همتی عالی، زبان‌های عربی، انگلیسی و فرانسوی را به خوبی فرا گرفت. استاد احمد آرام از اعضای قدیمی فرهنگستان زبان و ادب فارسی بوده و به دین، اخلاق، قرائت و تدبیر در قرآن و دوری از گناه و حرام اهتمام می‌ورزید. ایشان در امر ترجمه آثار از زبان‌های دیگر به فارسی چیره دست بوده و علاوه بر هفتاد اثر ترجمه‌ای دارای پنجاه اثر تألیفی نیز می‌باشد. ترجمه کتب الحیة در 3 جلد، علم و تمدن در اسلام، سه حکیم مسلمان، روح ملت‌ها و نیز تألیف نقشه آسمان، هدیه سال نو و 120 مسأله حساب از جمله آثار استاد آرام می‌باشند. سرانجام این محقق گرانمایه در نیمه فروردین 1377 ش در 94 سالگی دار فانی را وداع گفت و در قطعه فرهیختگان بهشت زهرا آرامید.

درگذشت مترجم و ریاضی‌دان نامی معاصر، استاد "احمد بیرشک" (1381 ش)

استاد احمد بیرشک، در چهارم بهمن 1285 ش در تهران زاده شد. پس از آن که مدتی نزد پدر فاضل خود تحصیل کرد، به مدت چهار سال در مشهد مشغول به تحصیل شد و از سال 1300 ش در تهران ادامه تحصیل داد. استاد بیرشک در این زمان، زبان فرانسه را به خوبی فراگرفت و به ترجمه کتاب‌های فرانسوی همت گماشت. وی پس از اخذ لیسانس ریاضیات، به مدت 19 سال در رشته معماری به تدریس روی آورد و سمت‌های متعددی از قبیل معاونت وزارت آموزش و پرورش و بانی و معلم گروه فرهنگی هدف را بر عهده داشت. استاد بیرشک به شایستگی، لقب پدر ریاضیات ایران را داشت و علاوه بر تقدیری که وزارت علوم از وی به عمل آورد، در واپسین ماه‌های عمرش، جزو مفاخر فرهنگی و چهره‌های ماندگار، از سوی سازمان صدا و سیما معرفی شد. یکی از کارهای ارزنده و ماندنی استاد بیرشک، تدوین زندگی‌نامه علمی دانشوران و نیز گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله است که تواریخ شمسی، قمری و میلادی را با هم تطبیق نموده است. ایشان همچنین در زمینه داستان، تاریخ و زندگی‌نامه، ریاضیات و هندسه و موضوعات دیگر دارای بیش از 60 اثر است که هندسه مسطحه، فلسفه، ریاضی، علم قدیم و تمدن جدید و مجموعه خرد از آن جمله‌اند. استاد بیرشک سرانجام پس از عمری تحقیق و پژوهش در اواسط فروردین 1381 ش در 96 سالگی درگذشت و جامعه علمی کشور را به سوگ نشاند.

حرکت حضرت امام حسین(ع) و خاندان پیامبر از مدینه به مکه(60 ق)

پس از مرگ معاویه بن ابوسفیان اولین خلیفه و مؤسس سلسله‌ای ستم پیشه‌ای بنی‌امیه در 15 رجب سال 60 قمری، یزید بن معاویه به حکومت رسید و بلافاصله به والی مدینه نامه نوشت تا از امام حسین(ع) و چند نفر دیگر از بزرگان مدینه برای او بیعت بگیرد. ولی امام حسین(ع) از بیعت با یزید امتناع کرد و در جواب درخواست کنندگان گفت: فردی مثل من با مثل یزید فاسق فاجر بیعت نمی‌کند. ولی والی مدینه در این امر، اصرار و تأکید نمود. امام حسین(ع) به ناچار از مدینه به سوی مکه حرکت کرد تا این که با قیام خویش، حکومت فاسد یزید بن معاویه را رسوا سازد. نهایت این سفر، وقوع حادثه‌ای خونبار و جاودانه‌ای عاشورا در کربلا بود.

امضاء قرارداد انحصار توتون و تنباکو بین ایران و انگلیس(1308 ق)

بر اساس قرارداد تنباکو بین ایران و انگلیس، شرکت رژی انگلیسی، صاحب حق انحصاری تجارت تنباکوی ایران و حتی نظارت در زراعت آن به مدت 55 سال شناخته شد. این قرارداد بعدها با قیام مردمی به رهبری روحانیت و صدور فتوای مشهور تحریم تنباکو توسط میرزای شیرازی، لغو گردید و دولت ایران مجبور شد، غرامت شرکت مزبور را بپردازد.

مرگ "جان نیر" ریاضی‌دان اسکاتلندی و واضع لگاریتم در ریاضی (1617م)

جان نیر، ریاضی‌دان اسکاتلندی در سال 1550م در ادینبورو، پایتخت این کشور و در خانواده‌ای مرفه به دنیا آمد و به رسوم اشرافی انگلستان تربیت یافت. وی در دوران جوانی، زمانی که اروپا دستخوش مناقشات دینی بود و نهضت پروتستان سراسر این قاره را در بر گرفته بود، سفرهای زیادی به کشورهای اروپایی نمود و به مذهب پروتستان گرایید. شهرت عمده نیر در ریاضیات مبتنی بر طریقه تازه‌ای بود که وی برای انجام عملیات محاسباتی عرضه داشت. وی معتقد بود که کلیه اعداد را می‌توان به صورت بالقوه نوشت. مثلاً چهار را به صورت دو به دو، او هم‌چنین بر این اعتقاد بود که اگر اعداد به این صورت نوشته شود، عمل جمع، جانشین ضرب و عمل تفریق جانشین تقسیم خواهد شد. نیر برای تحقق بخشیدن به فکر خود، مدت بیست سال وقت صرف کرد و توانست فرمول‌های پیچیده‌ای برای نوشتن کلیه اعداد به صورت بالقوه به دست آورد. وی این نحوه محاسبه را لگاریتم به معنای اعداد متناسب نامید. جان نیر نهایتاً در سال 1614م، جداول لگاریتمی خود را به چاپ رسانید که مورد استقبال فراوان جامعه علمی عصر قرار گرفت. می‌توان گفت که تأثیر این یافته‌های علمی در علم آن روز، با تأثیر ماشین‌های حسابگر امروزی برابر است. از دیگر کارهای نیر در ریاضیات، عدد نیر است و دیگر اینکه وی با ابداع علامت اعشاری، کسر اعشاری را به صورت امروزی درآورد. جان نیر سرانجام سه سال پس از انتشار لگاریتم، در چهارم آوریل 1617م در شصت و هفت سالگی درگذشت.

ترور "مارتین لوتر کینگ" رهبر سیاه‌پوستان آمریکا (1968م)

مارتین لوتر کینگ، سیاه‌پوست مبارز آمریکایی، در 15 ژانویه سال 1929م به دنیا آمد. وی از جوانی وارد فعالیت‌های سیاسی و اجتماعی شد و در راه به دست آوردن حقوق سیاهان تلاش کرد. او یک مسیحی فقیر بود ولی تلاش‌هایش برای دفاع از حقوق سیاهان مورد حمایت همه سیاه‌پوستان و مسلمانان و مسیحیان قرار گرفت. لوتر کینگ، مهاتما گاندی، رهبر استقلال طلب هند را پیشوای خود قرار داده بود. در سال 1956م وقتی زن سیاه‌پوستی حاضر نشده بود در اتوبوس جای خود را به یک زن سفیدپوست بدهد، و آن زن سیاه‌پوست را به همین دلیل از اتوبوس بیرون انداختند، مارتین لوتر کینگ، استفاده سیاهان از اتوبوس را در سراسر آمریکای شمالی تحریم کرد و این تحریم توسط دوازده میلیون سیاه‌پوست آمریکایی رعایت شد تا اینکه در اواخر همین سال، دادگاه عالی ایالات متحده، تبعیض میان سفید و سیاه را در کشور ممنوع اعلام کرد. مارتین در سال 1963م جنبش عظیم یک صد هزار نفری را در پایتخت آمریکا تدارک دید. او در سال 1964م به سبب مبارزات صلح‌آمیز و بدون خشونت خود، موفق به دریافت جایزه صلح نوبل گردید، اما در 4 آوریل 1968م به ضرب گلوله یک سفید پوست نژادپرست از اعضای فرقه تروریستی کوکلوکس‌کلان، در 35 سالگی به قتل رسید.